

Shakespeare
TÉLI REGE.
(Fordította: Szász Károly)

AMTAK Bt, 2025

Cop. AMTAK Bt, 2025

Felelős szerkesztő: Varsányi József

Kiadó: AMTAK Bt, 2040 Budaörs, Semmelweis u. 6/B.

06 20 218 6762 amtakbt@gmail.com

www.amtak.hu

Látogasson el webáruházunkba, és böngésszen!

ISBN 978-615-6907-97-4

Készült: AMTAK Bt, Budaörs

SZEMÉLYEK

Leontes, Szicília királya.

Mamilius, kis fia.

Camillo,
Antigonus,
Cleomenes,
Dion, szicíliai urak.

Rogero, szicíliai nemes.

Itélő szék tagjai.

Polixenes, Csehország királya.

Florizel, fia.

Archidamus, cseh főúr.

Hajós.

Kormányos.

Öreg juhász, Perdita vélt atyja.

Ifjú juhász, fia.

Szolgája.

Autolycus, csaló.

Idő, mint kar.

Hermione, Szicília királynéja.

Perdita, Leontes és Hermione leánya.

Paulina, Antigonus neje.

Emilia, a királyné kíséretében.

Mopsa,

Dorcas, pásztorleányok.

**Urak, hölgyek, kíséret, satyrok,
pásztorok, pástornók, örök stb.**

ELSŐ FELVONÁS.

I. SZÍN.

Szicilia, előszoba Leontes palotájában.

Camillo, Archidamus jönnek.

ARCHIDAMUS.

Ha valaha Csehországba találsz jönni, Camillo, hasonló járatban, mint a milyenben én most tisztem szerint itt vagyok, – a mint mondám: nagy különbséget fogsz találni a mi Csehországunk és a ti Sziciliátok között.

CAMILLO.

Úgy hiszem, a jövő nyáron szándékszik Szicilia királya visszaadni a látogatást, melylyel a cseh királynak adós.

ARCHIDAMUS.

A mennyiben elfogadásunk szégyent vallana: tiszta szívünk fog kimenteni; mert, valóban –

CAMILLO.

Kérlek –

ARCHIDAMUS.

Igazán, saját tapasztalásom szerint beszélek; mi nem leszünk képesek ily nagyszerű fénynyel, ily ritka – nem is tudom, hogy mondjam. Alomitalt adunk nektek, hogy érzékeitek, eltompulva

hiányaink iránt, ha nem is dicsérhetnek, legalább kevésbé vádolhassanak.

CAMILLO.

Túlságosan fizeted meg, a mi szívesen volt adva.

ARCHIDAMUS.

Hidd meg, úgy szólok, a mint tapasztalásom tanított s őszinteségem adja a szót ajkaimra.

CAMILLO.

Szicília nem lehet túlságosan szíves Csehország iránt, királyaink, mint gyermekek, együtt növekedtek, s akkor már oly szeretet vert gyökeret közöttük, mi most ágat hajtani kénytelen. Mióta nagyobb méltóságaik s királyi állásuk elválasztá őket, találkozásaik bár nem személyesek, de királyi tekintélyük valának: ajándékokat, leveleket, szíves üzeneteket váltottak; mintha csak együtt lettek volna, bár távol; kezet nyújtottak, mintegy mélység fölött, s ölelkeztek, mintegy a világ két ellensarkától. Az ég tartsa meg rokonszenvéket!

ARCHIDAMUS.

Azt hiszem, nincs a világon oly ármány vagy ok, mi azt megingathatná! – kimondhatatlan örömetek lehet ifjú hercegekben, Mamiliusban; soha sem láttam többet ígérő nemes ifjonczot.

CAMILLO.

Osztozom reményeidben. Jeles gyermek. Valódi gyógyszer az alattvalóknak, üdítője az agg szíveknek: a kik mankón jártak már, mikor született: élni vágnak, hogy mint férfit láthassák.

ARCHIDAMUS.

S különben szívesen meghalnának?

CAMILLO.

Meg, ha más kifogást nem találnának, a miért élni vágyjanak.

ARCHIDAMUS.

Ha nem volna még fia a királynak, akkor addig kívánnának mankón járni, a míg lesz.

(Elmennek.)

II. SZÍN.

Ugyanott. Díszterem a palotában.

Leontes, Polixenes, Hermione, Mamilius, Camillo, Kiséret.

POLIXENES.

Kilenczszor intett már a változó hold

A pásztoroknak, mióta üresen

Hagyók a trónt; s bár annyit töltenénk

Hálálkodással ismét, jó rokon,

Örök adósúl mennénk végre is.

Azért, mint számjegy, szorzóhelyen állva,

Hadd sokszorozza ez egy „köszönöm” –

Sok – sok ezerszer az előbbieket!

LEONTES.

Tartsd vissza még a köszönet szavát,

S majd akkor add, ha mégysz.

POLIXENES.

Holnap lesz az!

Félelmem űz: mi történt ez alatt honn?

Mit szűle távollétem? – Csak ne fújna
Honn oly csípős szél, mely mondassa majd:
„Csakugyan úgy lett!” Már különben is
Terhedre váltunk!

LEONTES.

Oh, kedves rokon!
Szíjasb vagyok, mintsem terhemre válhass.

POLIXENES.

De nem maradhatok!

LEONTES.

Még egy hetet!

POLIXENES.

Holnap, valóban!

LEONTES.

Osztozzunk tehát
Meg az időn, – úgy nem ellenkezem.

POLIXENES.

Nem, ne erőltess, kérlek. Oly hatással
Nincs nyelv reám, de egy sincs a világon,
Mint a tied; meggyőzne most is az,
Ha szükség volna a miért te kérsz,
Bár megtagadnom szükség hajtana.
De haza vonnak ügyeim. Ha ezt
Gátlod: csak ostor jóságod nekem,
S neked teher, maradnom. Mind a két félt
Megmentjük: jó rokon, isten veled!

LEONTES.

Lekötve van királynőnk nyelve? – Szólj te!

HERMIONE.

Gondoltam: addig hallgatok, míg esküt
Nem tesz le, hogy megy. De te, jó uram,
Csak hidegen marasztod; mondd neki,
Hogy semmi baj honn, tegnap érkezett
Megnyugtató hír; mondd ezt, s legerősb
Sánczából lesz kiverve.

LEONTES.

Igazad
Van, Hermione.

HERMIONE.

Mondja, hogy fiát
Meglátni vágyik, úgy jó. Mondja azt
S menjen; de esküdjék meg rá előbb
S mi rokkanyéllal is kiűzzük őt.
– De mégis, egy hetet bátor vagyok,
Felséged idejéből kölcsönözni.
Ha majd uram Bohémiába megy,
Én úgy bocsátom, hogy egy hóval ott
Tovább maradjon, mint szándékozott.
S pedig, Leontes! – egy kispercznyivel sem
Szeretlek én kevésbbé, mint valaha
Férjét szerette nő! – Maradsz?

POLIXENES.

Nem, asszonyom!

HERMIONE.

De még is!

POLIXENES.

Nem, valóba’! nem lehet!

HERMIONE.

Valóban?

Te könnyű szókkal útasítsz el! Én, ha
Kieskünnéd útjából a napot,
Azt mondanám: ne menj! Valóban! És
E szó: *valóban*, oly jelentős a
Nő – mint a férfi ajkán. Még is elmészsz?
Vagy kényszerítesz, hogy tartsalak rabul,
Ne mint vendéget! Úgy ha mészsz: fizess
Tartásodért s tartsd meg köszöneted.
No mit kívánsz? Vendég vagy rab? – E kettő
Közül, – szörnyű „valóbanodra” mondom:
Választanod kell.

POLIXENES.

Akkor, asszonyom,
Vendéged inkább. Mert hogy rab legyek:
Sértést feltételez, – s az nekem kínosb, mint
A büntetés neked.

HERMIONE.

Nem börtönőr hát,
Hanem szíves vendéglőd leszek...
– Jer és beszélj, mint pajkos gyermekek,
Te és uram mi sok csínytetetek?
Mert jó ficzkók valátok, azt hiszem.

POLIXENES.

Mi, szép királyném, víg fiúk valánk,
Kik azt hívék, előttük semmi sincs,
S a holnap is csak olyan, mint a ma,
S hogy mind örökre gyermekek maradnak.

HERMIONE.

Kettő között nem uram volt hamisb?

POLIXENES.

Mint két ikerbárány, olyak valánk,
Mik összebégve játsznak a napon.
Ártatlanságnál nem folyt más közöttünk,
Mi nem tudánk rosszat s nem képzelők,
Hogy tudna más. Ha így maradhatunk,
S nem űzte volna elménket soha
A bűnre, hőbb vér: úgy az égnek is
Bátran feleltük volna egy napon:
„Nincs semmi vétünk” – azt letudva, mit
Öröklénk, eredetben.

HERMIONE.

Így tehát
Azóta estetek meg?

POLIXENES.

Oh dicső hölgy!
Azóta sok kísértet vőn körül.
Még nőm is akkor ártatlanka volt
S becses magad sem büvöléd le még
Kis pajtikám szívét.

HERMIONE.

Irgalmas ég!
Következést ebből ne vonj; hisz így
Nőd s én vagyunk a kísértő gonosz.
De csak tovább; mi azt magunkra vesszük:
Mi bűnt miattunk követétek el,

Ha először velünk enyelgtetek
S mindig velünk csak, és mással soha.

LEONTES.

Megnyerted őt?

HERMIONE.

Marad.

LEONTES.

Kértemre nem
Akart maradni, Hermion'! soha
Így czélt nem értél.

HERMIONE.

Soha sem?

LEONTES.

Csak egyszer.

HERMIONE.

Mindössze kétszer? Melyik volt az első?
Mond kérlek! hizlalj, mint szelid madárt,
Édesgetéssel; egy meg nem dicsért
Jótettel együtt más ezer hal el,
Mik arra vártak. Helyeslésetek
A mi jutalmunk. Ezer ölre hajthatsz
Egy édes csókkal, míg sarkantyúval
Félölre sem. De a dologra! Szólj;
Utóbbi jótettem, hogy ő marad –
S mi volt az első? – ennek nénje is volt,
Vagy félreértlek. Vajha, *kegyelem*
Lett légyen az! – Még egyszer ére czélt
– Mondod – szavam? Mikor? Szólj, várva várom.

LEONTES.

Tudod, mikor három bús hó után
Fehér kezecskéd végre megnyitád,
Hogy elfogadd szerelmem; és e szót
Mondád: tiéd, örökre.

HERMIONE.

Csakugyan

Hát kegyelem volt. Kétszer ére így czélt
Szavam – s először a királyi férjet
Örökre, – most meg, kis időre e
Nemes barátot nyertem általa.

(Kezet nyújt Polixenesnek.)

LEONTES.

(félre).

Igen meleg! igen meleg! Az ily
Túlzott barátság vérbe hat. – Fejem
Zúg és szívem repes; de nem
Öröm miatt, nem! – Ily nyájaskodás
Ártatlan arcot ölthet; nyílt kedély,
Jó szív s rokonszenv kifolyásaként
Mutatkozik, – s jól áll, felette jól
Annak, ki játszsza; jól, megengedem;
De kéz kezen, – gyöngéden csipkedő
Ujjakkal enyelegni, hő mosolyt
Cserélve, mint tükörben, – azután
E mély sóhaj, oly mély, mint pihegő
Kis őzikée... Nem, e bizalom
Tovább megyen mint elszívlelhetem.
– Mamilius, hé! kis fiam vagy-e?

MAMILIUS.

Az ám, apám.

LEONTES.

Lelkemre, az. Apád

Kis kölyke vagy. Mit? piszkos orrod! ej.

Pedig mondják, enyémre üt. Ne szép, csinos

Légy, kis fiam. Ne szép, nem, – tiszta légy!

S hisz a bika, tehén s a borju mind szép

Saját nemében. – Még mind játszanak

Egymás kezével? – No's kis borju te!

Borjam vagy? –

MAMILIUS.

Az, ha akarod, uram.

LEONTES.

Vastag fejem s arczszeplőim híján

Hozzám hasonlítsz. Állítják pedig, hogy

Hasonlítunk, mint két tojás. Asszonyok

Mondják, – hisz azok mindent mondanak.

De hogyha oly csalfák volnának is, mint

Halotti gyász, vagy mint a szél s a víz,

Vagy a minőnek az kívánja a

Kockát, ki az enyém s övé között

Határt nem ismer: annyit igazán

Állítanak, hogy rám üt e fiú.

Jőj csak, fiam, vesd rám égszín szemed;

Édes szívem! Mit? Azt tenné anyád? –

Szerelem volna ez? Célpontot érsz te

Vak indulat! Lehetővé teszed

Az addig képtelent! nem létezők

És üres álmak, mikkel társalogsz,
(S hogy lehet ez?) – a semmivel vegyülsz!
Még hihetőbb hát a valamivel
Társulnod. Úgy van. Nem csak képzelet,
Azt érzem; és úgy érzem, hogy beteg
Belé agyam s fáj homlokom.

POLIXENES.

Mi lelte a királyt?

HERMIONE.

Valami gyötri.

POLIXENES.

Uram! – Mi bánt?

LEONTES.

Mi baj, kedves rokon?

HERMIONE.

Úgy népsz ki férjem, mint kinek nehéz
Gond nyomja homlokát. Fölindulál?

LEONTES.

Valóba', nem. De így árulja el
Természetünk, gyöngéit, balgaságit.
S gúny tárgya lesz, erősb szíveknek. El-
Merengve kis fiam vonásain,
Csapongó elmém huszonhárom évre
Szállt vissza – s úgy jött: mintha magamat
Látnám, a zöld zekében: törömet
Szorítva, hogy urát ne szúrja meg,
S mint gyakran a dísz, ne hozzon veszélyt!
Milyen hasonló voltam akkor, e

Bimbó, e rügyhöz, e fiúhoz itt!
– No kis vitéz! kell polyva, pénz helyett?

MAMILIUS.

Csak azt próbálja valaki,
Mert majd adok! –

LEONTES.

Vigyázz – ki mit kap, az
Övé. Barátom, szereted-e úgy
Honn kis fiad, mint itt enyémet én?

POLIXENES.

Ha honn vagyok: játékom, gondom, és
Mulattatom csak ő. Most hú barátom,
Bósz ellenem majd; kegyencz, katona,
Tanácsos, minden ő nekem. Vele
A nyári nap is télivé rövidül,
S tréfái oly eszméket űznek el,
Mik véremet sűrítnék.

LEONTES.

Ezt teszi
E kisdéd úr velem. Mi már megyünk,
Te jó rokon, maradj csak. Hermione,
Mikép szeretsz, barátomon mutasd meg.
Mi drága máskor, most olcsó legyen;
Utánad és e kis ficzkó után
Ő van szívemhez legközelebb.

HERMIONE.

Ha minket
Keressz, a kertbe' lelsz. Várjunk-e rád?

LEONTES.

Csak menjetek; akárhol jártok is,
Föllellek én majd. *(Félre)* Most szigonyt veték,
De nem látjátok, hol van a fonál.

Jó, rajta csak!

Mint nyújtja orrát! Oh! hogy öltözik
A női vakmerőség fegyverébe
A gyáva férjjel szembe! – Már el is ment!

(Polixenes, Hermione, Kiséret el.)

Térdig, nyakig, fülig kétszínűség!
Menj játszani, gyermek! Anyád játszik; – én is
Játszom. De szerepem oly nyomorú,
Hogy végivel síromba fütty kísér.
Gúny lesz halálharangom. – Menj, fiú,
Menj játszani! Csalt férjek voltak – és
Most is, míg itt beszélek, van, tudom,
Elég, ki nőjét bízva öleli,
Nem is gyanítva, hogy halastavát
– Mikor nem őrzé – megzsilipelék.
S legjobb szomszédja, nyájas úr vala,
Ki meghalásztá. Ez vigasztalás:
Hogy másnak is van kapuja, nyitott
Kapúja, mint nekem. – Ha mind, kinek
Hűtlen neje, kétségbe kell hogy essék:
Az emberi nem tizedrésze úgy
Csak kösse föl magát! Ez ellen ir nincs.
Van egy kerítő csillag, s nagy hatalmát
Megérzi észak, dél, nyugot, kelet.
Asszonyra zárt hiába vetsz. A kit